

สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติการยาสูบแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๑

๑. ความมุ่งหมายของกฎหมาย

โดยที่โรงงานยาสูบ กระทรวงการคลังเป็นรัฐวิสาหกิจประเภทหน่วยงานธุรกิจที่รัฐบาลเป็นเจ้าของ แต่ไม่เป็นนิติบุคคลทำให้มีข้อจำกัดบางประการในการดำเนินการ ประกอบกับการผลิตบุหรี่ซิการ์เรตเป็นกิจการผูกขาดของรัฐสมควรดำเนินการโดยนิติบุคคลซึ่งจัดตั้งขึ้นโดยกฎหมายเฉพาะ คือ การยาสูบแห่งประเทศไทย (ยสท.) โดยกำหนดให้มีคณะกรรมการการยาสูบแห่งประเทศไทย (คณะกรรมการ) ซึ่งแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ เพื่อทำหน้าที่และมีอำนาจวางนโยบายและควบคุมดูแลกิจการอันจะส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพในเชิงอุตสาหกรรมและจัดอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจ รวมทั้งส่งเสริมด้านการวิจัยและพัฒนา การปรับปรุงและควบคุมมาตรฐานการผลิต โดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งผู้ว่าการการยาสูบแห่งประเทศไทย (ผู้ว่าการ) มีหน้าที่บริหารกิจการของ ยสท. ให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบายของรัฐบาลหรือมติคณะรัฐมนตรี ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และนโยบายที่คณะกรรมการกำหนด จึงได้ตราพระราชบัญญัตินี้ ดังนี้

(๑) กำหนดลักษณะของตราเครื่องหมายของ ยสท. ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง กำหนดเครื่องหมายของการยาสูบแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๑

(๒) ให้ ยสท. เป็นรัฐวิสาหกิจ มีฐานะเป็นนิติบุคคล สังกัดกระทรวงการคลัง

(๓) ให้ ยสท. มีวัตถุประสงค์ในการผลิตบุหรี่ซิการ์เรตซึ่งเป็นกิจการผูกขาดของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยภาษีสรรพสามิต และการกระทำการอื่นที่เกี่ยวข้องได้

(๔) ให้ ยสท. สามารถจัดหารายได้จากการประกอบกิจการของตนเอง

(๕) ให้การดำเนินงานของ ยสท. อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการ

(๖) ให้การบริหารงานภายในของ ยสท. ดำเนินการโดยผู้ว่าการ

(๗) กำหนดให้พนักงานและลูกจ้าง ยสท. มีสิทธิร้องทุกข์และได้รับการสงเคราะห์เพื่อสวัสดิการตามที่คณะกรรมการกำหนด

(๘) กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมีหน้าที่และอำนาจกำกับและควบคุมกิจการโดยทั่วไปซึ่งกิจการของ ยสท.

๒. สรุปสาระสำคัญของกฎหมาย

เพื่อให้ ยสท. มีการดำเนินกิจการการผลิตบุหรี่ซิการ์เรต ซึ่งจัดตั้งขึ้นโดยกฎหมายเฉพาะและกำหนดให้มีคณะกรรมการ เพื่อทำหน้าที่และมีอำนาจวางนโยบายและควบคุมดูแลกิจการอันจะส่งเสริม

การพัฒนาศักยภาพในเชิงอุตสาหกรรมและจัดอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจ จึงได้ให้มีพระราชบัญญัติการยาสูบแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

(๑) ให้จัดตั้งการยาสูบขึ้น เรียกว่า “การยาสูบแห่งประเทศไทย” เรียกโดยย่อว่า “ยสท.” และให้ใช้ชื่อเป็นภาษาอังกฤษ “Tobacco Authority of Thailand” เรียกโดยย่อว่า “TOAT” และกำหนดให้ยสท. เป็นนิติบุคคล (มาตรา ๕ และ มาตรา ๖)

(๒) ยสท. มีวัตถุประสงค์ในการผลิตบุหรี่ยาสูบซึ่งเป็นกิจการผูกขาดของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยภาษีสรรพสามิต การประกอบอุตสาหกรรมและดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับยาสูบ ใบยา หรือผลิตภัณฑ์จากพืชอื่นทั้งในและนอกราชอาณาจักร การรับจ้างผลิตยาสูบเพื่อส่งออกไปจำหน่ายนอกราชอาณาจักร ตลอดจนกำหนดอำนาจกระทำการกิจการต่างๆ ภายในขอบแห่งวัตถุประสงค์และเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของ ยสท. (มาตรา ๗ และมาตรา ๘)

(๓) กำหนดให้มีคณะกรรมการ ซึ่งมีคุณสมบัติด้านความรู้ความเชี่ยวชาญ วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของประธานกรรมการและกรรมการอื่น โดยให้มีหน้าที่และอำนาจวางนโยบายและควบคุมดูแลโดยทั่วไป ซึ่งกิจการของ ยสท. และให้ได้รับประโยชน์ตอบแทนตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด (มาตรา ๑๓ ถึงมาตรา ๑๙)

(๔) วาระการดำรงตำแหน่งของผู้ว่าการและกำหนดให้ผู้ว่าการมีหน้าที่บริหารกิจการของยสท. ให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบายของรัฐบาลหรือมติคณะรัฐมนตรี ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และนโยบายที่คณะกรรมการกำหนด โดยมีอำนาจบังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้าง และต้องรับผิดชอบต่อคณะกรรมการในการบริหารกิจการของ ยสท. และเป็นผู้แทนของ ยสท. ในกิจการที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก ทั้งนี้ การมอบอำนาจให้บุคคลใดปฏิบัติงานแทนต้องเป็นไปตามข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนด และในกรณีที่ผู้ว่าการไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ด้วยเหตุหนึ่งเหตุใด หรือในกรณีที่ตำแหน่งว่างลงและยังมิได้มีการแต่งตั้งผู้ว่าการ ให้คณะกรรมการแต่งตั้งพนักงานในระดับรองผู้ว่าการคนหนึ่งเป็นผู้รักษาการแทน แต่ในกรณีที่ไม่มีรองผู้ว่าการหรือรองผู้ว่าการไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้แต่งตั้งกรรมการคนหนึ่งเป็นผู้รักษาการแทน โดยผู้รักษาการแทนมีหน้าที่และอำนาจอย่างเดียวกับผู้ว่าการ (มาตรา ๒๐ ถึงมาตรา ๒๕)

(๕) พนักงานและลูกจ้างมีสิทธิร้องทุกข์ได้ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด (มาตรา ๒๗)

(๖) ให้ ยสท. จัดให้มีกองทุนสำรองเลี้ยงชีพตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ กองทุนสงเคราะห์หรือการสงเคราะห์อื่นเพื่อสวัสดิการของพนักงาน ลูกจ้าง และครอบครัว ในกรณีพ้นจากตำแหน่ง ประสบอุบัติเหตุ เจ็บป่วย ตาย หรือกรณีอื่นอันควรแก่การสงเคราะห์ตามข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนด (มาตรา ๒๘)

(๗) ให้ ยสท....

(๓) ให้ ยสท. จัดทำงบประมาณประจำปีโดยจำแนกเงินที่จะได้รับในปีหนึ่งๆ และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน (มาตรา ๒๙)

(๔) รายได้ที่ ยสท. ได้รับจากการดำเนินงานในปีหนึ่งๆ ตกเป็นของ ยสท. สำหรับเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน และเมื่อได้หักค่าใช้จ่ายและค่าภาระต่างๆ แล้ว เหลือเท่าใดให้นำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดินตามระเบียบที่กระทรวงการคลังกำหนด (มาตรา ๓๐)

(๕) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมีอำนาจหน้าที่กำกับโดยทั่วไปซึ่งกิจการของ ยสท. และให้ ยสท. นำเรื่องเสนอรัฐมนตรีในกรณีที่จะต้องเสนอเรื่องไปยังคณะรัฐมนตรี (มาตรา ๓๖ และมาตรา ๓๗)

(๑๐) กำหนดการดำเนินการที่ ยสท. จะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีก่อนจึงจะดำเนินการได้ เช่น โครงการลงทุนที่มีมูลค่าตั้งแต่หนึ่งพันล้านบาทขึ้นไป การกู้ยืมหรือให้กู้ยืมเงินเป็นจำนวนเกินคราวละหนึ่งร้อยล้านบาท เป็นต้น (มาตรา ๓๘)

(๑๑) ให้กระทรวงการคลังโอนบรรดากิจการ เงิน ทรัพย์สิน สิทธิ หน้าที่ หนี้ และความรับผิดชอบในส่วนที่เกี่ยวกับกิจการของโรงงานยาสูบ กระทรวงการคลัง ไปเป็นของ ยสท. ทั้งนี้ ในส่วนของอสังหาริมทรัพย์ให้โอนเฉพาะส่วนที่จำเป็นต่อการดำเนินการ โดยที่ดินและสิ่งปลูกสร้างซึ่งเป็นที่ตั้งสำนักงาน โรงพยาบาลโรงงานยาสูบ หรือใช้ในกิจการของโรงงานยาสูบ กระทรวงการคลัง ตามรายการที่รัฐมนตรีกำหนด ตามข้อเสนอของกรมธนารักษ์ร่วมกับโรงงานยาสูบ กระทรวงการคลัง รวมทั้งส่วนควบและอุปกรณ์ ให้โอนไปเป็นของ ยสท. ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (มาตรา ๓๙)

(๑๒) กำหนดให้พนักงานและลูกจ้างของโรงงานยาสูบ กระทรวงการคลัง เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของ ยสท. โดยให้ได้รับเงินเดือน ค่าจ้าง สวัสดิการ และประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นเท่าที่เคยได้รับอยู่เดิมไปพลางก่อน จนกว่าผู้ว่าการจะได้บรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง แต่จะแต่งตั้งให้ได้รับเงินเดือน ค่าจ้าง สวัสดิการ และประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นต่ำกว่าที่ได้รับอยู่เดิมไม่ได้ (มาตรา ๔๒)

(๑๓) กำหนดให้บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่งของโรงงานยาสูบ กระทรวงการคลัง ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้บังคับต่อไป เพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติ จนกว่าจะมีระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่ง ตามพระราชบัญญัติใช้บังคับ (มาตรา ๔๕)

หมายเหตุ - คำอธิบายนี้มีขึ้นเพื่อประโยชน์ในการเข้าใจสาระสำคัญของกฎหมายเท่านั้น ส่วนการจะปฏิบัติตามกฎหมายให้เป็นไปอย่างถูกต้องนั้น ประชาชนจะต้องศึกษา ทำความเข้าใจ ตรวจสอบ และยึดถือด้วยบทกฎหมายเป็นสำคัญ